

fol. Tomstol

Wymiana

OKIEN i DRZWI

Cezary Jankowski

Gdy zdecydujemy się na wymianę okien pozostaje dokonać wyboru - drewniane czy plastikowe (aluminiowe i z włókna szklanego, choć obecne na rynku są z przypadku remontów bardzo rzadko stosowane). Rynek stolarki okiennej jest prawie równo podzielony między te dwa rodzaje okien, a pod względem podstawowych właściwości użytkowych są one także równorzędne. Dlatego wybór zależy raczej od indywidualnych preferencji niż walorów technicznych czy funkcjonalnych. Natomiast sporo uwagi warto poświęcić znalezieniu dobrego producenta okien, bo, niestety, na rynku funkcjonuje wiele firm oferujących produkty miernej jakości.

Podobna sytuacja występuje w przypadku drzwi wejściowych, gdyż do wyboru mamy wyroby oferowane zarówno przez znane firmy jak i małe zakłady rzemieślnicze czy też drzwi importowane z różnych stron świata. Ponieważ najczęściej są to drzwi drewniane, niezwykle ważne jest użycie do ich produkcji odpowiedniego surowca, co zapobiegnie pęczeniu się ich pod wpływem zmian wilgotności. Dlatego lepiej wybierać produkty dużych firm zaopatrujących się u sprawdzonych dostawców drewna. Pamiętajmy, że w domach jednorodzinnych instalowanie superwytrzymałych na włamanie drzwi wejściowych ma sens tylko wtedy, gdy inne otwory - okna, wyłazy

Konieczność wymiany starych okien czy wysłużonych drzwi wejściowych może wynikać z ich funkcjonalności, zamiaru poprawienia ciepłochronności domu oraz jego estetyki. Liczne zachęty ze strony firm zajmujących się wymianą stolarki, w formie rabatów, kredytów czy bezpłatnego montażu, sprzyjają podjęciu decyzji o przeprowadzeniu prac remontowych. Jednak w skrajnych sytuacjach wymiana okien może przyczynić się do pogorszenia panującego w domu mikroklimatu. Stanie się tak, jeśli wentylacja będzie niedostatecznie sprawna.

dachowe, drzwi w piwnicy - zostały również dobrze zabezpieczone.

Kupujemy okna

Nowe okna - niezależnie od tego, czy mają być drewniane czy plastikowe muszą mieć wymiary dostosowane do wielkości otworu w murze (ościeże). Trzeba jednak pamiętać, aby pozostawić wokół ościeżnicy niezbędny luz montażowy. Otwór w murze może być prosty lub z tzw. węgarkiem zmniejszającym jego wymiary od strony zewnętrznej. Przy ościeżu prostym wymiar zewnętrzny ramy nowego okna powinien być mniejszy o 4-5 cm od otworu w ścianie. W ościeżach z węgarkiem wymiary okna trzeba

tak ustalić, aby rama okienna wchodziła za węgierek na 1-1,5 cm z każdej strony. Podczas ustalania wymiarów okien trzeba również uwzględnić ewentualne ocieplenie ościeża, jeśli przewidujemy w przyszłości docieplenie całego domu. W takim przypadku należy wybrać okno nieco mniejsze, aby na bokach ościeża zmieściła się 4-5-cm warstwa ocieplenia. Najczęściej, przy wymianie, okna musimy zamówić, gdyż te o standardowych wymiarach z reguły nie pasują do starych otworów **1**. Jeśli jednak różnica w wielkości otworu i nowego standardowego okna nie jest duża, można poszerzyć otwór (nie

1 Na zamówienie możemy mieć okna nie tylko o niestandardowych wymiarach, ale także np. pasujące do zabytkowych budynków (fot. Energotech)

REKLAMA

Na co zwracać uwagę

Ramy - w oknach plastikowych sprawdzamy jakość połączeń w narożnikach. Nie może być widoczny uskok łączonych profili, a miejsce zgrzania powinno być równe i gładkie. O zamontowaniu stalowych profili wzmacniających świadczą łby wkrętów widoczne na zewnętrznym obwodzie ościeżnicy. Widoczne powierzchnie ramy i skrzydła powinny mieć naklejoną folię zabezpieczającą przed porysowaniem w czasie montażu. Sprawdźmy, czy w dolnych częściach skrzydła i ramy wykonane zostały otwory odwadniające. W oknach drewnianych zwracamy uwagę na gładkość powierzchni, jednorodność słoju drewna, nie mogą być widoczne łączenia poprzeczne, sęki, miejsca szpachlowane.

Szyby - ich osadzenie w ramie musi być na tyle głębokie, aby metalowa ramka znalazła się co najmniej kilka milimetrów poniżej krawędzi uszczelki mocującej szybę. Na wewnętrznej stronie ramki sprawdzimy czy oznakowanie szyby jest zgodne z naszym zamówieniem. Widoczne krople wody lub zaparowanie przestrzeni między tafelami dyskwalifikują okno. Na szybach nie może być zarysowań, zatopionych wtrąceń

(np. ziarenek piasku, pęcherzy powietrza - tzw. rybek).

Okucia - sprawdzimy łatwość przesuwania się rygli i zawiasów. Wkręty mocujące muszą mieć łby dostosowane do wielkości otworów w okuciach. Ich czołowa powierzchnia powinna być nieznacznie zagłębiona w stosunku do płaszczyzny mocowanej części. Krzywe wprowadzenie wkrętów i widoczne ślady uszkodzenia nacięć w łbach świadczą o niestarannym wykonaniu.

Uszczelnienia - uszczelki przyszybowe i mocowane na ramie muszą równo przylegać do powierzchni na całym obwodzie. Złącze uszczelki obwodowej może znajdować się jedynie na górnej belce profilu. W oknach, w których szyby osadzone są za pomocą silikonu sprawdzimy, czy został on wprowadzony równo z krawędzią ramy.

Pełna kontrola funkcjonowania okna będzie możliwa dopiero po jego zamontowaniu, gdyż bez usztywnienia i wypoziomowania ramy nie można tego sprawdzić.

Uwaga. Odbierając okno u producenta możemy skorzystać ze stojaków montażowych i tam sprawdzić okno.

więcej jednak niż o 10 cm). Wysokość otworu można z kolei zwiększyć przez skucie muru na dole - u góry zamontowane jest konstrukcyjne nadproże, którego osłabienie może spowodować pęknięcie ścian nad oknem.

Okna o standardowych wymiarach można kupić „od ręki” w sieci handlowej dużych producentów lub w supermarketach budowlanych. Możemy wtedy obej-

rzeć kilka sztuk i wybrać te o najlepszej jakości (dotyczy zwłaszcza okien drewnianych). Kłopotliwy może być jednak ich transport, jeśli sprzedawca nie zapewnia przewozu. Organizując transport we własnym zakresie pamiętajmy, że **okien nie można przewozić w pozycji poziomej, bo szyby popękają**. Okna nietypowe zamawiamy bezpośrednio u producenta lub w jego przedstawicielstwie. Dość ry-

BRAK REKLAMY

zykowny jest zakup u pośredników, którzy nie mają autoryzacji producenta. Zopatrują się oni w różnych firmach - najczęściej tych najtańszych - a więc jakość materiałów i wykonania bywa nienajlepsza. Okna robione na zamówienie producent z reguły dostarcza własnym transportem. Przy odbiorze każde z nich musimy dokładnie obejrzeć i od razu reklamować zauważone usterki oraz uszkodzenia. Dystrybutorzy okien uzależniają niekiedy udzielenie długoterminowej gwarancji od ich montażu przez autoryzowany zakład. Ceny takiej usługi są najczęściej znacznie wyższe niż rynkowe i warto rozważyć, czy nie zrezygnować z gwarancji lub nie poszukać innego producenta. Montaż okien nie jest zbyt skomplikowany i można to zrobić nawet samemu.

Wymontowanie starego okna

W domach montowane były okna różnego typu - skrzynkowe, krosnowe, jednoramowe. Zdarzają się również okna o wartości zabytkowej, w których szeroka, zdobiona ościeżnica nazywana obokiem stanowi istotny element elewacji domu. W takich oknach warto zachować ich zabytkowy charakter instalując nowe okno w obokniu, a nie bezpośrednio w murze. Takie rozwiązanie pozwala na uzyskanie szczelności i wygodne użytkowanie, a jednocześnie nie zmienia zasadniczo wyglądu okna. Demontaż ogranicza się wtedy do zdjęcia skrzydeł i usunięcia starych zawiasów.

Okna były mocowane w ścianach na różne sposoby - za pomocą gwoździ wbitych w ościeżnicę, hakami przykręconymi do boku ramy lub kotwami przybitymi do muru. Widoczne elementy mocujące można spróbować wykręcić lub wyciąć i wyjąć ościeżnicę w całości, ale najczęściej trzeba będzie ją rozebrać. W pierwszej kolejności należy zdjąć skrzydła okien. Zdarza się, że skrzydeł nie można wyjąć, gdyż obniżone nadproże (np. podczas wcześniejszych prac remontowych) nie pozwala na podniesienie ich na wysokość umożliwiającą zdjęcie skrzydła z zawiasów. Najwygodniej będzie wtedy obciąć zawiasy szlifierką kątową. W przypadku okien z oszkleniem stałym, które nie mają otwieranych skrzydeł, trzeba będzie wybić lub wyjąć szybę, aby uzyskać dostęp do ościeżnicy. Ze względu na bezpieczeństwo szybę należy przed wybiciem okleić

papierem pakowym, aby odłamki nas nie pokaleczyły. Demontujemy też parapety - zewnętrzny i wewnętrzny. Starą ościeżnicę najłatwiej będzie wymontować przecinając w dwóch miejscach dolną belkę ramy. Po wyjęciu wyciętego fragmentu pozostałe boki podważa się tzw. łapą i „składa” do środka.

Montujemy okno

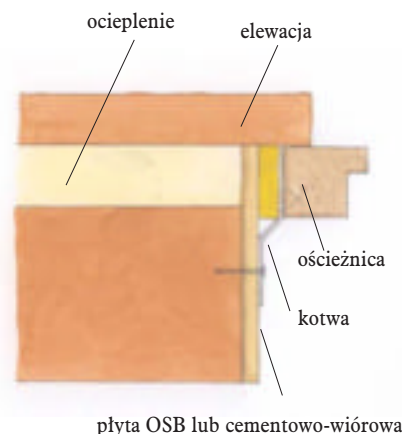
Montaż nowego okna można podzielić na kilka etapów.

Etap I - Przygotowanie ościeża

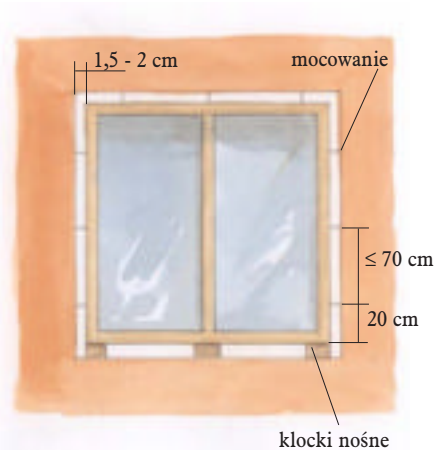
Otwór w ścianie powinien mieć równe i proste boki - w razie potrzeby skuwamy nierówności lub tynkujemy ościeże. W ścianach warstwowych z izolacją cieplną rama okienna ustawiana jest najczęściej właśnie w warstwie izolacji i trzeba zapewnić stabilne zamocowanie okna. Przy ok. 5-cm izolacji ościeżnicę można przesunąć nieco do wnętrza, co zapewni oparcie dla nakładanej później pianki montażowo-uszczelniającej. Przy szerszej przerwie izolacyjnej, zwłaszcza gdy skrzydła okien są duże i często będą otwierane, można zamontować dodatkowe obramowanie ościeża z płyty OSB lub twardej płyty cementowo-wiórowej o grubości 20-25 mm **2**. Obramowanie takie obejmuje całą szerokość ościeża lub - w przypadku otworu z węgarkiem - sięga do jego wewnętrznej krawędzi. Jego zamontowanie wymaga poszerzenia otworu okiennego lub zmniejszenia wymiarów okna, co trzeba uwzględnić już na etapie jego zamawiania.

Etap II - Zamocowanie okna

Przed wstawieniem okna demontujemy wszystkie skrzydła. Zależnie od spo-

2 Przy szerszej przerwie na izolację można zamontować dodatkowo obramowanie z płyty OSB

3 Ościeżnicę musimy oprzeć na drewnianych klockach

sobu zamocowania w ościeżnicy wiercimy otwory pod dyble lub przykręcamy, bądź zaczepiamy elastyczne kotwy. Mocowania powinny być rozmieszczone w odległości ok 20 cm od narożników oraz między nimi - w odległości nie większej niż 70 cm. Tak przygotowaną ościeżnicę wstawiamy w otwór opierając ją na drewnianych klockach **3**. Klocki te kładziemy pod każdym pionowym profilem okna. W ścianach warstwowych muszą one opierać się na warstwie zewnętrznej i wewnętrznej muru, gdyż na nich spoczywa cały ciężar okna. Układając na klockach podkładki o różnej grubości ustawiamy dokładnie poziomo dolny profil ościeżnicy. Następnie za pomocą klinów umieszczonych w górnych narożnikach ustalamy pionowe położenie ramy w płaszczyźnie powierzchni ściany i krawędzi ościeża. W tej pozycji ramę unieruchamiamy dodatkowo klinami włożonymi po bokach blisko narożników. Przy mocowaniu za pomocą dybli konieczne będzie wywiercenie w murze otworów i osadzenie w nich długich kołków rozporowych do tzw. szybkiego montażu. Po włożeniu plastikowego kołka, wkręt mocujący można początkowo wbijać młotkiem, ale pod koniec należy ostrożnie je dokręcić, aby nie spowodować odkształcenia ościeżnicy. Przy mocowaniu kotwami, po odpowiednim ich dogięciu, przykręca się je do boków ościeża kołkami rozporowymi.

Etap III - Uszczelnienie

Szczelinę wokół ramy odkurzamy i lekko nawilżamy np. spryskiwaczem do szyb. Zapewni to lepszą przyczepność pianki montażowo-uszczelniającej. Piankę

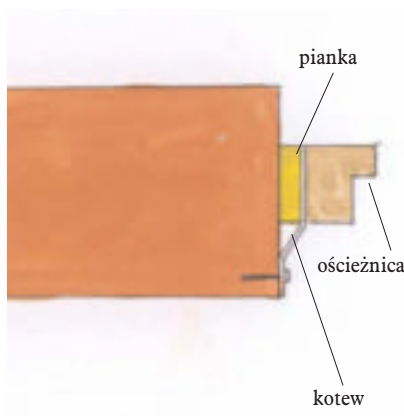
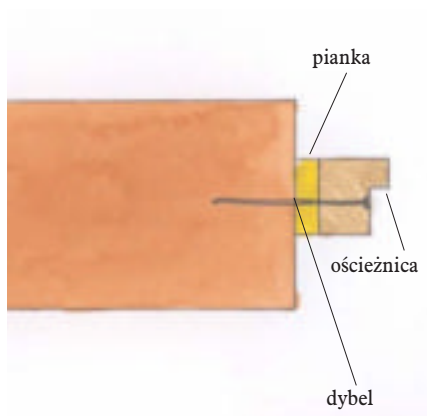
poliuretanową wprowadzamy równomiernie na całym obwodzie między ramę a ościeże, wypełniając ok. 1/3 głębokości szczeliny 4. Następnie zakładamy skrzydła okienne, aby rozprężająca się pianka nie spowodowała odkształcenia ościeżnicy. Po jej stwardnieniu, co trwa 2-4 godziny, nadmiar pianki ścinamy ostrym nożem równo z krawędzią ramy. Po osadzeniu okna sprawdzamy, jak funkcjonują mechanizmy zamykające i w razie potrzeby regulujemy zawiasy oraz rygle.

Etap IV - Wykończenie

Sposób wykończenia osadzenia okna i ościeżnicy zależy od tego, jak poważnie uszkodzone zostały istniejące tynki i otoczenie ościeża. Drobne naprawy i przykrycie kotew mocujących można przeprowadzić przy użyciu tynku gipsowego, łatwego do nałożenia i zatarcia na gładko. Znacznie uszkodzone i nierówne ościeże od strony wewnętrznej można okleić płytą gipsowo-kartonową. W miejscu styku ościeża z krawędzią ramy należy pozostawić 3-4-mm szczelinę umożliwiającą rozszerzenie się okna. Zapobiega ona pękaniu tynku pod wpływem zmian temperatury lub wilgotności (zarówno w przypadku okien z drewna, jak i z PVC). Szczelinę tę należy wypełnić masą akrylową i ewentualnie osłonić listwą dekoracyjną przyklejoną do ościeża. Od strony zewnętrznej tynk również nie powinien stykać się z oknem. Masę wypełniającą szczelinę należy zakryć silikonem, co zapewni szczelność i elastyczność połączenia. Jako uszczelnienie można również stosować samorozprężające się uszczelki, ale powinny być one osłonięte listwami

BRAK REKLAMY

BRAK REKLAMY

4 Ościeżnicę mocujemy do muru dyblami lub kotwami i uszczelniamy pianką montażową

przed promieniowaniem słonecznym. Montaż parapetu zewnętrznego z blachy powlekanej lub PVC polega na przymocowaniu wkrętami jego odgiętej krawędzi do ościeznicy. Krawędź parapetu na styku z ramą trzeba uszczelnić silikonem. Przy większych szerokościach parapet dodatkowo mocuje się kołkami rozporowymi przy krawędzi zewnętrznej muru w 2-3 miejscach. W oknach plastikowych parapet nie może przysłaniać otworów odwadniających umieszczonych w dolnym profilu ościeznicy. **Parapet wewnętrzny** - zależnie od jego rodzaju i szerokości - montuje się na zaprawę klejową lub na piankę montażową. Parapety kamienne bądź z konglomeratu przykleja się zaprawą klejową nałożoną na wyrównanej dolnej powierzchni ościeża. Natomiast parapety drewniane lub z laminowanej płyty wiórowej można przykleić pianką montażową. W tym celu parapet układa się na listwach poziomujących o grubości ok. 1 cm. Piankę nakłada się równomiernie zygzakowo przebiegającymi pasmami. Pa-

rapet ustawia się na listwach i obciąża w celu uniknięcia jego podniesienia się pod wpływem rozprężającej się pianki. Przy równej powierzchni ościeża parapet taki można też przymocować klejem montażowym nałożonym zębatą szpachlą. Po zakończeniu prac wykończeniowych usuwamy z profili folię ochronną i myjemy je wodą z dodatkiem detergentu. Ciężkie parapety o dużej szerokości i znacznie wystające poza mur podokienny, wymagają osadzenia wsporników podtrzymujących 5. Zależnie od obciążenia i rodzaju ściany wsporniki takie przykręca się wkrętami z kołkami rozporowymi do muru lub osadza na zaprawie montażowej w wykutych w nim otworach. Alternatywnym rozwiązaniem jest wpuszczenie parapetu pod ościeżnicę okna na głębokość 1-2 cm, ale zmniejszy się wtedy ciepłochronność osadzenia okna.

Montaż drzwi wejściowych

Sposób wymiany drzwi 6 w zasadzie nie różni się od metod stosowanych przy

6 Podczas remontu można drzwi wejściowe wymienić np. na drewniane z naswietłem (fot. Interdrex).

demontażu i osadzeniu nowych okien. Jedynie ze względu na ciężar oraz znacznie większą częstotliwość otwierania ich zamocowanie musi być szczególnie stabilne. Dlatego ramę drzwiową mocuje się za pomocą dybli głęboko wpuszczonych w ścianę. Na wysokości drzwi rozmieszcza się co najmniej 4 dyble a na ich szerokości - 3. Po zamontowaniu drzwi i wypełnieniu szczeliny pianką montażową oraz otynkowaniu ościeża, wokół ościeznicy mocowane są od strony zewnętrznej i wewnętrznej listwy maskujące. Szczególną uwagę należy zwrócić na zamykanie się drzwi i funkcjonowanie zamków. Po zamknięciu drzwi na zatrask klamkowy pozostałe zamki powinny obracać się bez oporów, a ich rygle wchodzić w obejmę z pewnym luzem. Ustawienia skrzydła względem ościeznicy można skorygować regulacją zawiasów.

5 Ten parapet z konglomeratu marmurowego jest ciężki, ale na tyle wąski, że utrzyma się na murze; szersze wymagają zastosowania wsporników (fot. Helopal Polska)

Ceny

Okna z PVC	350-450 zł/m ²
Okna drewniane	400-500 zł/m ²
Pianka montażowa	2-3 zł/m.b.
Parapet wewnętrzny konglomerat	250 -300 zł/m ²
Parapet zewnętrzny blaszany	35-40 zł/m ²